

WELKOM!
We starten om
14.00

WEEK VAN DE FEEDBACKGELETERDHEID

Leven lang ontwikkelen

Katja van Zalen en Richard Kragten

Het bevorderen van feedbackgeletterdheid van docenten en studenten in het hbo

Waarom heb je voor deze workshop gekozen?

Wij zijn

Hogeschool van Amsterdam

- Katja van Zalen
(k.van.zalen@hva.nl)
Docent Finance & Control
Hogeschool van Amsterdam
- Richard Kragten
(r.kragten@hva.nl)
Adviseur onderwijsvernieuwing
Hogeschool van Amsterdam

WE HEBBEN HIER EEN

ZEER STERKE
FEEDBACKCULTUUR

Van toetscultuur naar feedbackcultuur

- Wat hebben docenten nodig om effectief feedback te geven?
- Wat hebben studenten nodig om duurzaam feedback te verwerken?

Professionalisering docenten

Designing for Uptake
Relational Sensitivities
Managing Practicalities

Teacher Feedback
Literacy

Student Feedback
Literacy

(Carless & Winstone, 2020)

Professionaliseringstraject

Workshops

Formatief handelen

Kwaliteitsbesef bijbrengen

Transformatieve feedback

Effectieve didactische strategieën

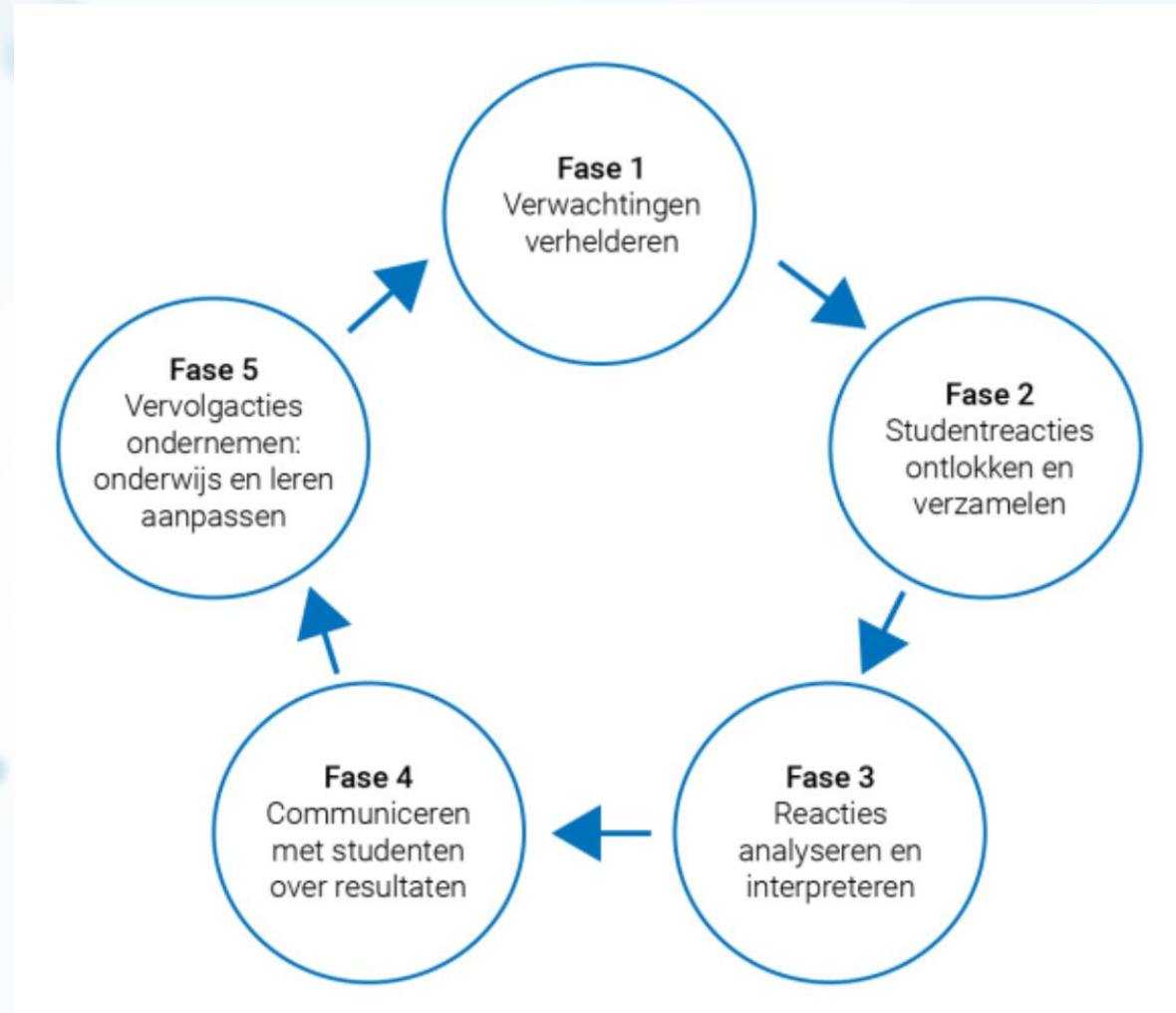

Inzetten van technologie

	ONTWERP EEN KENNISRIJK CURRICULUM ALS BASIS VOOR DIDACTIEK <i>Kennis, vaardigheden en ervaringen bouwen systematisch voort op eerder opgedane kennis, vaardigheden en ervaringen</i>				MAAK TOETSING DIENEND AAN HET ONDERWIJS <i>Span je voortdurend in om doelen, activiteiten en toetsing op elkaar af te stemmen</i>		
VOORAF	Wat kan een leerling of student straks? Hoe ziet dat eruit, hoe klinkt dat? Verzamel voorbeelden van goede en minder goede prestaties	Breng in kaart hoe te leren kennis, vaardigheden en ervaringen samenhangen. Wat vormt voor kennis, voor wat? Wat zijn de hoofdoelen binnen een module, hoofdstuk, de te behandelen inhoud?	Stel lange, spiraalvormige leerlijnen op. Feedback op welke vaardigheid of houding komt later weer eens van pas?	Je kan niet alle kennis landurig onderhouden. Maak keuzes. Welke kennis, vaardigheden & ervaringen zijn het aller-, allerbelangrijkst?	Maak een selectie binnen alle kennis, vaardigheden en ervaringen. Welke informatie heb je nodig om een uitspraak over de voortgang te doen?	Werk aan een rijk beeld van wat de leerling of student moet kunnen laten zien. Welke kennis, vaardigheden en ervaringen komen daarin geïntegreerd aan bod? Wat is echt begrip?	Toetsprogramma's beogen een vraag te beantwoorden. Bijv. 'Is deze student een goede beroeps-beoefenaar?' Welke vraag staat centraal in jullie toetsprogramma? Welke informatie heb je daarvoor nodig?
	DIDACTIEK				TOETSING		
WAT	KWALITEITSBESEF BIJBRENGEN	FORMATIEF HANDELEN	TRANSFORMATIEVE FEEDBACK	HERHAALDELIJK TERUGHALEN	BEOORDELINGS-TOETS	BEOORDELINGS-PRODUCT	ZWAARWEGENDE BESLISSINGEN
WAAROM	Zorgen dat iedereen het doel helder voor ogen heeft en beter feedback geeft en benut	Waar staan we in het leerproces, en wat staat ons nu te doen?	Feedback om de leerling of student te verbeteren	Zorgen dat de lesstof beter blijft hangen	Beoordelen wat er tot nu toe geleerd is	Holistische beoordelingen die de motivatie bevorderen	Beslissingen nemen op basis van een variëteit aan bronnen (de confetti-methode)
WANNEER	Zo vroeg mogelijk in een leerproces	Zo vaak als mogelijk en zinnig tijdens het leerproces	In de beginfase van een leerproces frequenter	Minimaal eens per week. Liefst elke les	Eens per twee maanden. Minder vaak mag ook	Geef leerlingen en studenten ruim de tijd om een product te maken	Deze type beslissingen neem je maximaal eens per jaar aan het einde van een schooljaar
HOE	Toon (contrasterende) voorbeelden van leerlingen- / student-werk Voer met de klas een dialoog over deze voorbeelden Stel samen criteria of een (een-punts)rubric op Gebruik voorbeelden en dialoog om vooraf vastgestelde criteria of een rubric te verhelderen Verwijs tijdens het leerproces steeds naar de voorbeelden en de criteria	Stel vragen waarbij iedere leerling gedwongen wordt tot nadenken (en terughalen) Gebruik kleine, snelle activiteiten Zorg dat je antwoorden snel (bijv. binnen 30 seconden) kunt interpreteren De informatie leidt ter plekke of uiterlijk de volgende les tot een vervolgstap Controleer met een vervolgvraag of de vervolgactiviteit verbetering heeft opgeleverd Gebruik om voorkennis te activeren, of om vaardigheden goed aan te leren	Goede feedback is niet perfect, maar goed genoeg: geef genoeg voor leerling of student om tot actie te komen, maar laat denkwerk over Geef feedback aan de hand van criteria of een feedbacklegenda Werk feedback niet helemaal uit, maar geef bijvoorbeeld audiofeedback (via bijv. Mote) of klassikale feedback Feedback moet ergens landen. Geef ze een vervolgopdracht met verwerkingstijd Laat leerlingen of studenten zichzelf of elkaar evalueren aan de hand van criteria, voordat jij ze feedback geeft	Stel vragen om het testeffect te benutten Laat leerlingen of student hun eigen werk nakijken Ontwerp een rooster waarin je oude lesstof met grotere tussenpozen terugvraagt Varieer in de onderwerpen die teruggehaald worden Benut terughalen eventueel om schrijfvaardigheden te verbeteren Laat leerlingen en studenten met elkaar terughalen Gamificeer om de herhaling aantrekkelijker te maken	Gebruik voor grotere hoeveelheden kennis en vaardigheden Koppel doel en vorm. Wat moeten leerlingen aantonen, en wat is de beste manier om dit inzichtelijk te maken? Toets alleen het allerbelangrijkste Beoordelingstoetsen zouden moeten zijn als afzwemmen. Een feestje, zonder verrassende uitkomsten Betrek niet alleen nieuwe stof in een beoordelingstoets, maar ook eerder opgestoken kennis en vaardigheden Gebruik de resultaten ook om je onderwijs te evalueren en te verbeteren Beperk tot een minimum om negatieve effecten op motivatie, gehanteerde leerstrategieën en een versmalling van je onderwijs te voorkomen. De inspanning van de leerling moet niet alleen voor de toets zijn	Baseer je op het curriculumprincipe van Grote Ideeën Denk aan grote, authentieke, open-einde-opdrachten Laat ruimte voor de interesse van de leerling of student Hanteer een opzet van concept-revisie-eindproduct Zet kwaliteitsbesef bijbrengen zo vroeg mogelijk in Vermeng docenten-, leerlingen/ studenten- en zelfevaluatie in het proces waarin gewerkt wordt aan het product Sluit het proces feestelijk af met een publieke presentatie of tentoonstelling van de opgeleverde producten Verzeker je ervan dat leerlingen en studenten van tevoren beschikken over voldoende kennis en vaardigheden. Zorg voor veel tijd, maar hanteer ook een strak tijdsplan	Verzamel in een periode voldoende informatie om een betrouwbaar en valide beslissing te kunnen nemen Verzamel deze informatie vanuit de beoordelingstoetsen en -producten. Bied leerlingen en ouders, of studenten informatieve rapportages over behaalde doelen, prestaties, ontwikkeling t.o.v. zichzelf en aandachtspunten voor de toekomst Evalueer je toetsbeleid en de daaruit leidende beslissingen regelmatig in termen van (on)gewenste uitkomsten Zorg dat de route naar de beslissing ertoe bijdraagt dat de beslissing geen verrassing meer is. Vermijd het nemen van dit type beslissingen op basis van betekenisarme informatie zoals cijfergemiddeldes
PAS OP	Getoonde voorbeelden moeten wel haalbaar lijken en zijn. Pak indien nodig minder omvattende voorbeelden	Voorkom nakijken & administratie; je verzamelt informatie om te kunnen handelen. De ontwerpen zijn daarom ook anders dan voor beoordelende toetsing.	Doe zelf niet teveel; het zweeft moet op de juiste rug staan!	Voorkom nakijken & administratie; het gaat om de act van het terughalen, en het regelmatig herhalen hiervan			

Formatieve toetscyclus

Baartman & Gulikers
(2017)

	Waar gaat de leerling naartoe?	Waar staat de leerling nu?	De weg naar het doel
Leraar	1 Leerdoelen en succescriteria duidelijk maken, delen en begrijpen	2 Bewijs verzamelen van de leerresultaten	3 Feedback geven die het leerproces stimuleert
Klasgenoot		4 Leerlingen activeren als leerbron voor elkaar	
Leerling		5 Leerlingen stimuleren om eigenaar van hun leerproces te zijn	

Uitdagingen docent

- Aandacht voor alle fases van de formatieve toetscyclus
- Aandacht voor feedback op proces en zelfregulatie
- Balans in 'goed genoeg feedback'
- Individuele feedback vs groepsfeedback
- Blijvende aandacht voor feedback in het curriculum (leergemeenschap)

Feedbackgeletterdheid student

Proactieve ontvankelijkheid stimuleren

De Developing Engagement with Feedback Toolkit (DEFT)

Dr. Naomi E. Winstone – University of
Surrey
Dr. Robert A. Nash – Aston
University

Vertaald door Richard Kragten en Katja van Zalen

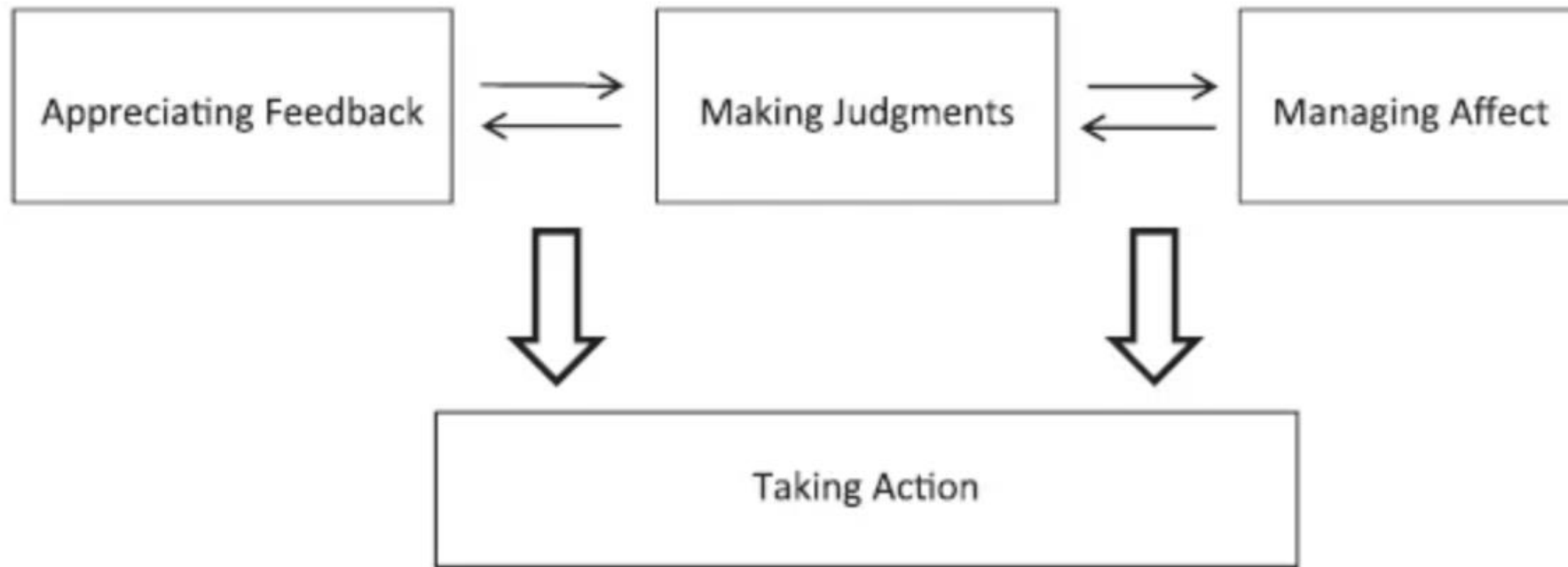

Figure 1. Features of student feedback literacy.

Stimuleren van zelfregulatie en actieve betrokkenheid

- Formatief evalueren vraagt om en stimuleert een actieve rol van studenten
- Vertrouwen in jezelf, het erkennen van verschillen tussen studenten, kwaliteitsbesef en motivatie zijn belangrijke uitgangspunten
- Peer- en self-assessment dragen bij aan het ontwikkelen van autonomie, stimuleert het nemen van beslissingen over wat te doen en wanneer, en leerlingen krijgen een beter overzicht waar ze staan en waar ze naartoe willen

FEEDBACK RECIPIENCE SKILLS

WINSTONE ET AL. (2017)

SELF-APPRAISAL

ASSESSMENT
LITERACY

GOAL-SETTING &
SELF-
REGULATION

ENGAGEMENT &
MOTIVATION

Belang feedback geletterdheid studenten

- Schatten feedback op waarde
 - Kennis hebben van doelen, vorm en bronnen van feedback
- Verfijnen hun beoordelingsvermogen
 - (Onbewuste) kennis hebben van ‘wat kwaliteit inhoudt’ (beoordelingscriteria en normen) en deze kunnen toepassen op eigen werk en dat van anderen
- Gaan productief om met emoties
 - Kunnen omgaan met onverwachte effecten helpt bij de acceptatie van feedback (reflecteren)
- Ondernemen actie naar aanleiding van feedback
 - Beheersten strategieën om productief gebruik te kunnen maken van feedback, zoals het maken van een actieplan
 - Zelfregulatie: een doorgaand proces van het monitoren en evalueren van de eigen voortgang en aanpak
 - Stellen doelen met concreet geformuleerde gewenste uitkomsten

Vragenlijst

- Om perceptie van student t.a.v. feedback in kaart te brengen.

onderwerpen

- Actief gebruik van feedback
- Voldoening
- Medestudenten helpen
- Emotie door feedback
- Voldoen aan de verwachtingen
- Opmerkingen van docenten

Voorbeeldvragen

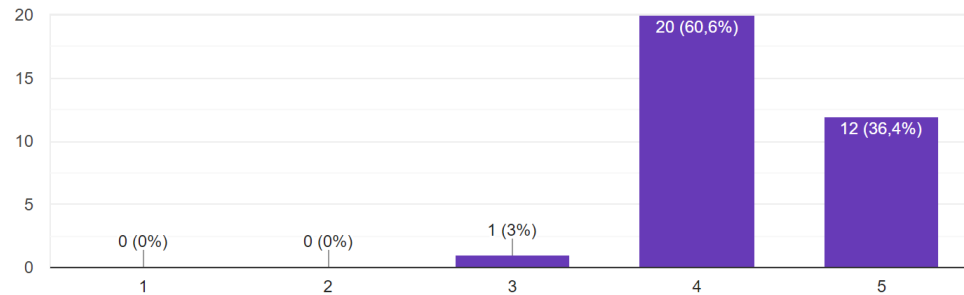
→ Student Conceptions of Feedback (SCoF, Brown 2016) – vertaald NL

Perceptie feedback algemeen

Feedback is belangrijk voor mij tijdens mijn studie

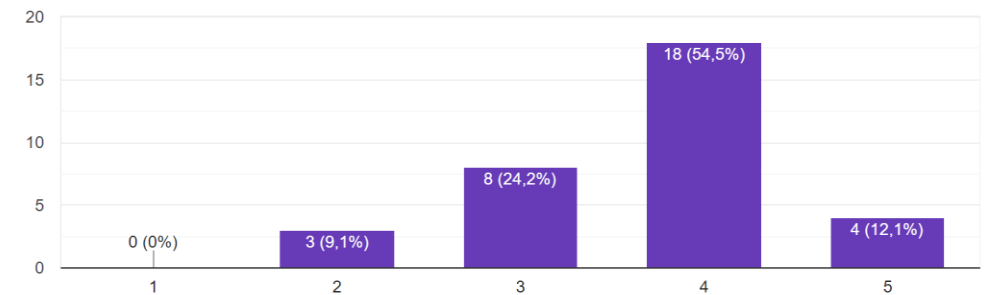

33 antwoorden

Feedback zorgt ervoor dat ik beter mijn best ga doen

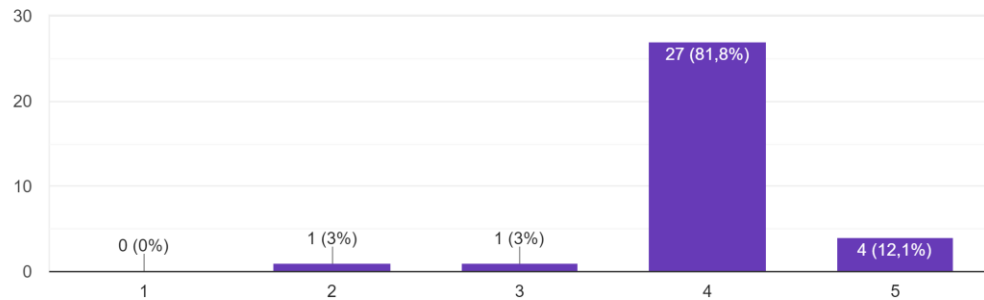
33 antwoorden

Perceptie feedback docent

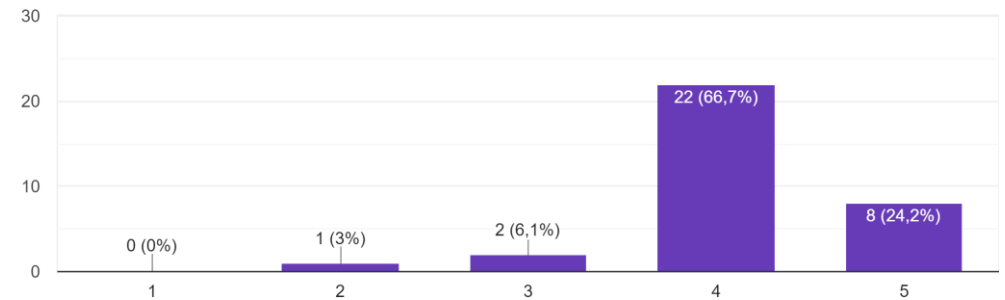
Docenten geven me betrouwbare en eerlijke feedback

33 antwoorden

Ik maak actief gebruik van feedback van mijn docenten om mijn prestaties te verbeteren

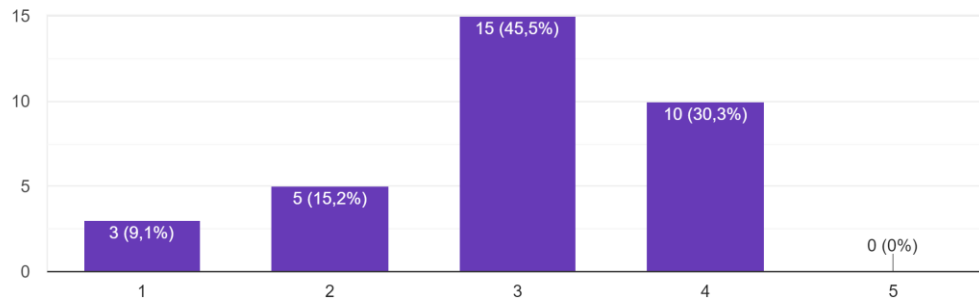
33 antwoorden

Perceptie peerfeedback

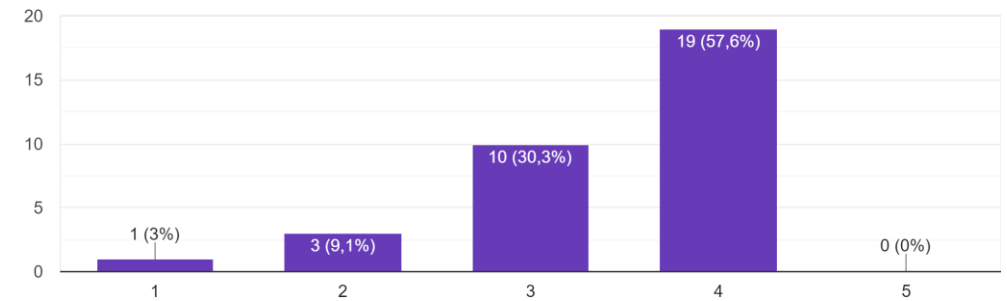
Ik kijk uit naar het krijgen van feedback van medestudenten

33 antwoorden

Ik kan feedback van mijn medestudenten vertrouwen

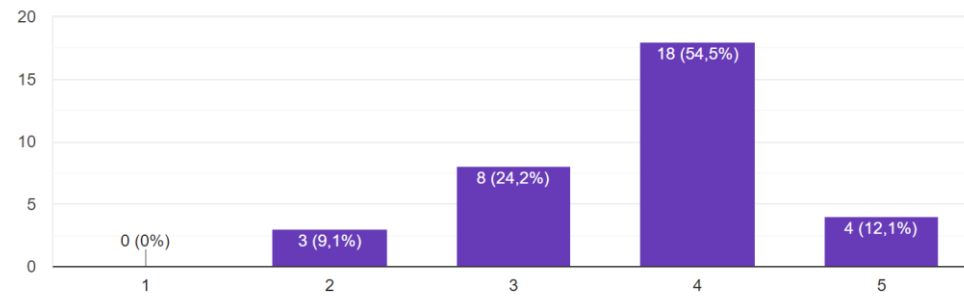
33 antwoorden

Emotie

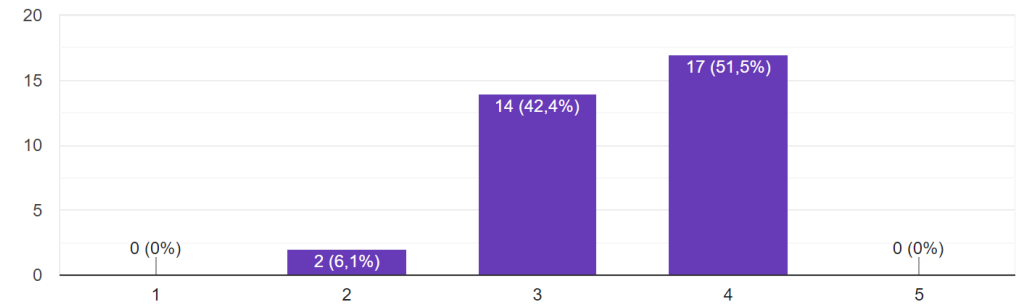
Feedback zorgt ervoor dat ik beter mijn best ga doen

33 antwoorden

Wanneer ik veel feedback krijg, voel ik me aangemoedigd

33 antwoorden

In dialoog met studenten over feedback

- Wat is feedback? Welke verschillende vormen ken je?
- Hoe voelt het krijgen van feedback? Is er een verschil tussen feedback van docent en medestudent?
- Wat doe je met gekregen feedback?
- Hoe vind je het om feedback te geven? En waarom?
- Wat heb je nodig om feedback effectiever te verwerken?
- En wat heb je nodig effectief feedback te geven?

Feedback brainstormsessie BE4Q
In volle overtuiging gemaakt

1) Wat is feedback?
Welke vormen van feedback ken je?
9 comments

- Suzanne Staphorius een maand
Peerfeedback
- Anoniem een maand
Peer to peer
- Anoniem een maand
motiverende feedback
- Barry Jak een maand
Mondelinge feedback, schriftelijke feedback
- Sem van Gimst een maand
Peerfeedback
- Anoniem een maand
P2P feedback, Van de docent
- Sem van Gimst een maand
Opbouwende kritiek
- Anoniem een maand
evaluatie feedback

2) Hoe voelt het krijgen van feedback?
Is er een verschil tussen feedback van een docent en een medestudent?
13 comments

- Anoniem een maand
Bij de docent weet je dat het sowieso serieus wordt genomen en er goed naar kijkt. Bij medestudenten is dat soms nog te betwijfelen
- Quincy Bakker een maand
Er zit inderdaad verschil in. De docent is naar mijn mening beter om feedback te geven op de inhoud, maar een student kan beter feedback geven op het creatieve gedeelte van je werk. Echter is niet iedere student serieus in het feedback geven.
- Eren Haksal een maand
Ja, docent is blindend
- Anoniem een maand
Jazeker, een docent heeft hopelijk meer inzicht op je leerproces
- Anoniem een maand
De feedback van een beoordelaar is meestal

3) Wat doe je met gekregen feedback?
Wat maakt het moeilijk om feedback goed te gebruiken?
9 comments

- Anoniem een maand
Afwegen of het bruikbaar is
- Anoniem een maand
notities maken en kijken wat er verbeterd kan worden
- Suzanne Staphorius een maand
Het maakt het moeilijk als verschillende mensen iets anders zetten. Bijvoorbeeld de een vind het netjes om bij een tabel of grafiek een korte uitleg te geven, terwijl andere dit onzin vinden.
- Quincy Bakker een maand
Ik maak notities van de feedback en lees deze nogmaals op een later moment door. Als ik weer aan het werk ga neem ik de feedback nogmaals door en neem ik dit mee in mijn werk.
- Sem van Gimst een maand
Analyseren en de keer er na proberen toe te

4) Hoe vind je het om feedback te geven? En waarom?
Heeft anoniem peerfeedback geven je voorkeur?
13 comments

- Eren Haksal een maand
Anoniem feedback geven heeft niet mijn voorkeur want stel als iemand mijn feedback niet begrijpt kan die mij later nog contacten voor vragen
- Anoniem een maand
Ik vind dat ik alleen feedback zou moeten geven over onderwerpen waar ik daadwerkelijk kennis van heb
- Anoniem een maand
Soms lastig, aangezien ik het eindproduct niet zal beoordelen
- Anoniem een maand
Ik vind het alleen nuttig om feedback te geven als ik ergens zeker van ben en zeker kennis van heb.
- Anoniem een maand
Ik vind het niet lastig om persoonlijk feedback te geven of te krijgen

5) Wat heb je nodig om feedback effectiever te verwerken? En om effectief feedback te geven?
11 comments

- Anoniem een maand
kennis van het onderwerp
- Anoniem een maand
Ayoub: Uitleg waarom iets niet goed is.
- Barry Jak een maand
Kennis van het onderwerp en de spreker.
- Anoniem een maand
Kennis van het onderwerp
- Eren Haksal een maand
Sowieso een duidelijke uitleg
- Anoniem een maand
Weten hoe je op positieve manier een feedback kan geven.
- Sem van Gimst een maand
Onderbouwde kritiek om feedback te verwerken. Om feedback te geven moet wel het idee hebben dat iemand zijn/haar best gedaan heeft op het beoordeelde w

Conclusie

- Studenten gaven duidelijk aan:
 - veel vertrouwen te hebben in de feedback van de docent
 - Docent is immers expert en beoordelaar
 - weinig vertrouwen te hebben in de feedback van een medestudent
 - Neemt medestudent het wel serieus?
 - weinig vertrouwen te hebben in zichzelf om peerfeedback te geven
 - Heb ik wel voldoende kennis? Kan ik het wel?

Belang feedback geletterdheid studenten

- Schatten feedback op waarde
 - Kennis hebben van doelen, vorm en bronnen van feedback
- Verfijnen hun beoordelingsvermogen
 - (Onbewuste) kennis hebben van ‘wat kwaliteit inhoudt’ (beoordelingscriteria en normen) en deze kunnen toepassen op eigen werk en dat van anderen
- Gaan productief om met emoties
 - Kunnen omgaan met onverwachte effecten helpt bij de acceptatie van feedback (reflecteren)
- Ondernemen actie naar aanleiding van feedback
 - Beheersten strategieën om productief gebruik te kunnen maken van feedback, zoals het maken van een actieplan
 - Zelfregulatie: een doorgaand proces van het monitoren en evalueren van de eigen voortgang en aanpak
 - Stellen doelen met concreet geformuleerde gewenste uitkomsten

Kwaliteitsbesef

- Voorbeelden bekijken en vergelijken
 - Wat is kwalitatief goed en wat is kwalitatief minder goed
 - Waar komt dat door?
 - Welke tips / tops zou je geven?
 - Individueel succescriteria vaststellen
 - Gezamenlijk feedbackkader ontwerpen
- Gebruik hiervoor digitale tools

Belang feedback geletterdheid studenten

- Schatten feedback op waarde
 - Kennis hebben van doelen, vorm en bronnen van feedback
- Verfijnen hun beoordelingsvermogen
 - (Onbewuste) kennis hebben van ‘wat kwaliteit inhoudt’ (beoordelingscriteria en normen) en deze kunnen toepassen op eigen werk en dat van anderen
- Gaan productief om met emoties
 - Kunnen omgaan met onverwachte effecten helpt bij de acceptatie van feedback (reflecteren)
- Ondernemen actie naar aanleiding van feedback
 - Beheersten strategieën om productief gebruik te kunnen maken van feedback, zoals het maken van een actieplan
 - Zelfregulatie: een doorgaand proces van het monitoren en evalueren van de eigen voortgang en aanpak
 - Stellen doelen met concreet geformuleerde gewenste uitkomsten

Hulpmiddelen

- Feedback verwerkingsformulier
- Formulier reflecteren op verwerken feedback
- Formulier reflecteren op leerproces
- Feedback aanvraagformulier
- Feedbackgids studenten

Feedbackverwerkings- formulier

- Wat zijn de belangrijkste opmerkingen van de feedbackgever?
- Is er iets in de opmerkingen dat je niet volledig begrijpt? Zo ja, wat?
- Welk gevoel geeft de feedback je?
- Kijk naar de feedback over wat je goed hebt gedaan. Ga na waarom je deze dingen goed hebt gedaan, en schrijf op wat je moet doen om deze dingen ook bij je volgende opdracht zo te doen.
- Kijk naar de feedback over wat je moet verbeteren. Ga na waarom de feedbackgever deze opmerkingen heeft gemaakt, en schrijf op wat je gaat doen om het te verbeteren en hoe je dit aan gaat pakken. Heb je hier eventueel ook hulp bij nodig?

Formulier feedback verwerken product

Reflecteren op de gekregen feedback op het product

Gebruik dit werkblad om de feedback uit een specifieke evaluatie te vermelden, daarop te reflecteren en een actieplan te maken.

Product:

Datum:

Wat zijn de belangrijkste opmerkingen van de feedbackgever?

Is er iets in de opmerkingen dat je niet volledig begrijpt? Zo ja, wat?

Welk gevoel geeft de feedback je?

Kijk naar de feedback over wat je goed hebt gedaan. Ga na waarom je deze dingen goed hebt gedaan, en schrijf op wat je moet doen om deze dingen ook bij je volgende deelproduct zo te doen.

Kijk naar de feedback over wat je moet verbeteren. Ga na waarom de feedbackgever deze opmerkingen heeft gemaakt, en schrijf op wat je gaat doen om het te verbeteren en hoe je dit aan gaat pakken. Heb je hier eventueel ook hulp bij nodig?

Formulier gebruik van feedback

- Welke feedback heb je gekregen op je product?
- Welke actie heb je ondernomen om je feedback toe te passen?
- Wat was hiervan het effect?
- Wat was er moeilijk aan het ondernemen van deze actie? Waarom?

Formulier reflecteren op verwerken feedback product

Reflecteren op vooruitgang en het gebruik van feedback

Gebruik dit werkblad om te noteren wat je hebt gedaan om je feedback toe te passen en wat het effect daarvan is.

Datum:

Welke feedback heb je gekregen op je product?

Welke actie heb je ondernomen om je feedback toe te passen?

Wat was hiervan het effect? Op welke wijze heeft deze actie je in staat gesteld je product te verbeteren?

Wat was er moeilijk aan het ondernemen van deze actie? Waarom?

Feedback aanvraagformulier

- Waar wil je feedback op?
- Waar wil je geen feedback op?
- Hoe heb je eerder gekregen feedback verwerkt?

Feedback aanvraagformulier

Om nuttige feedback te krijgen van jouw beoordelaar(s) is het effectief om gericht aan te geven waar je vooral feedback op wilt ontvangen. Door dit formulier toe te voegen aan je product help je de beoordelaar te focussen op de delen waar je nog over twijfelt of vragen over hebt.

Naam:

Klas:

Module:

Ik wil vooral feedback over het volgende (bijv. hoe ik de problemen heb uiteengezet, enz.):

Ik ben me ervan bewust dat ik de volgende fouten heb gemaakt/bepaalde delen nog in concept zijn en wil daarover geen feedback:

Ik heb eerder de volgende feedback ontvangen:

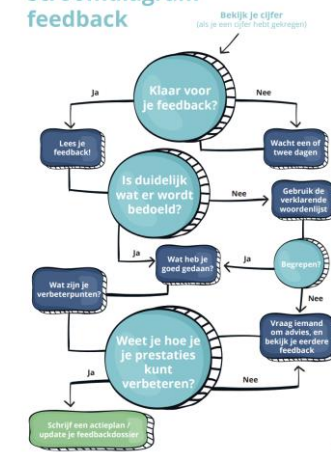
Ik heb het in dit product als volgt gebruikt:

Feedbackgids

- Voor studenten
- Hoe kun je doeltreffend gebruik van maken van feedback?
- Met name gericht op schriftelijke producten
- <https://edulab.fbe.hva.nl>

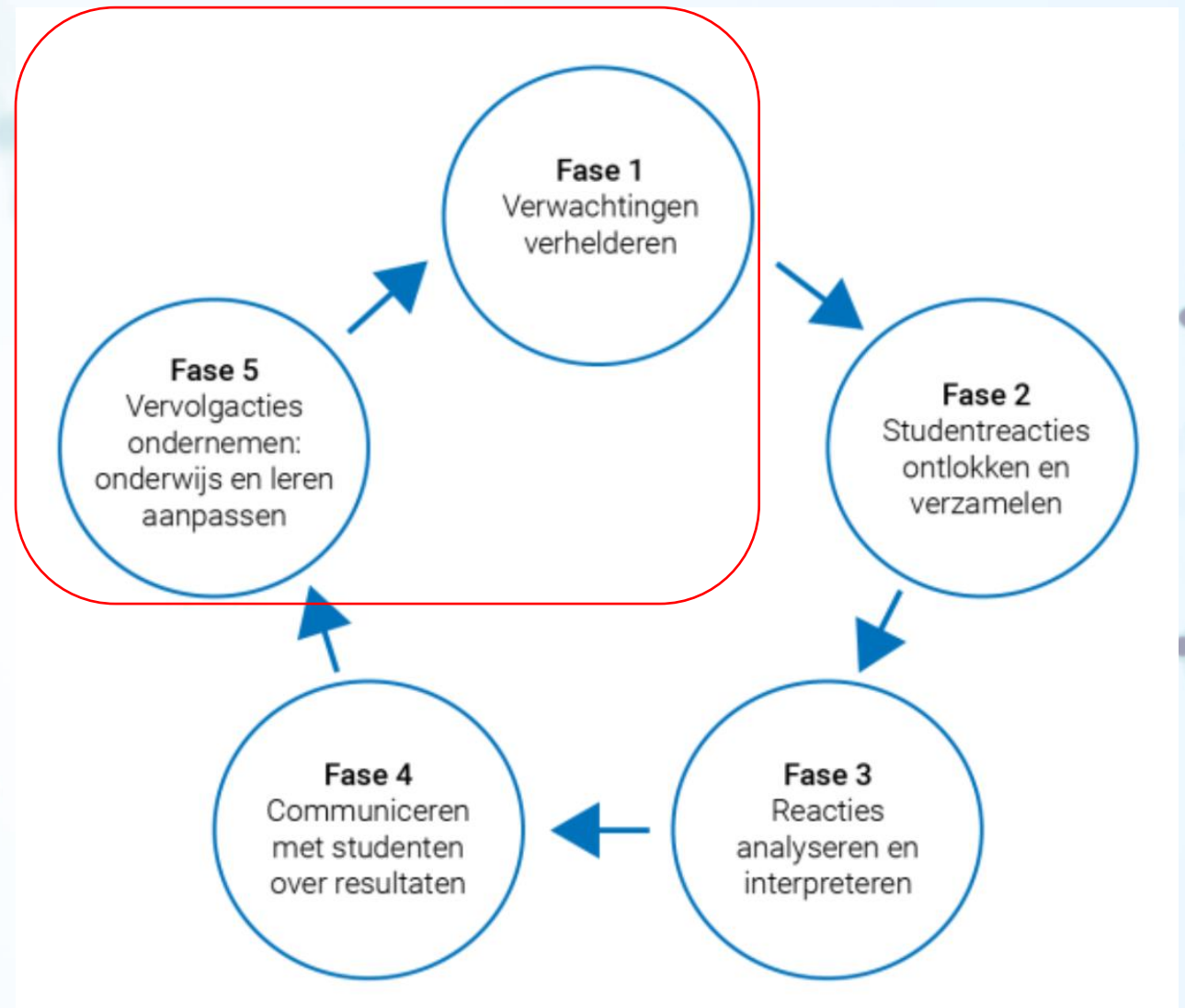

Stroomdiagram feedback

Formatieve toetscyclus

1. Verwachtingen verhelderen.
2. Studentreactie(s) ontlokken
3. Studentreactie(s) analyseren en interpreteren
4. Communiceren over resultaten met studenten
5. Vervolgacties ondernemen voor onderwijs en leren

Baartman, L. & Gulikers, J. (2017)

Jamboard

- Wat neem je mee uit deze workshop en wat wil je ons meegeven?
- <https://jamboard.google.com/d/1G49AcVZqw7QMUqUxk2nIHpcEnNX0bXGscVNn2GdZiyw/edit?usp=sharing>

WEEK VAN DE FEEDBACKGELETERDHEID

Bedankt voor je aandacht!

Leven lang ontwikkelen